

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann
T.a.v. mevrouw L. Bijleveld
Postbus 778
2300 AT LEIDEN

**Directie Wetgeving,
Bestuurlijke en Juridische
Aangelegenheden**

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

mw. mr. J.A.W. Koedam
wbja-bezwaren-bo-
t1@minszw.nl

Onze referentie

WBJA/BBS/2.2020.0499.001

Uw referentie

-

Bijlagen

Nota 2017-0000160880

Datum: **20 JUL 2020**
Onderwerp: beslissing op bezwaar

Geachte mevrouw Bijleveld,

Bij brief van 10 april 2020 heeft u bezwaar aangetekend tegen de beschikking van 2 maart 2020, kenmerk 4.2019.1023.001 (hierna: het bestreden besluit). Hierbij treft u de beslissing op bezwaar aan.

A. Het verloop van de procedure

Op 10 september 2019 heeft u een verzoek ingediend om openbaarmaking van alle documenten in de periode van 14 februari 2014 tot 17 februari 2015 die betrekking hebben op het oordeel van het Committee of the Elimination of Discrimination against Women (hierna: het CEDAW) van 17 februari 2014 in de zaak Elisabeth de Blok et al. tegen Nederland en de reactie daarop van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ook heeft u gevraagd om openbaarmaking van alle documenten in de periode van 23 september 2016 tot 7 maart 2018 die betrekking hebben op bij de rechtbank Midden-Nederland en de Centrale Raad van Beroep gevoerde procedures en de daarop tot stand gekomen Compensatieregeling voor vrouwelijke zelfstandigen die zijn bevallen tussen 7 mei 2005 en 4 juni 2008.

Bij brief van 12 september 2019 is uw verzoek aangemerkt als een verzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: de Wob).

Naar aanleiding van uw verzoek is een zeer groot aantal documenten aangetroffen. Het inventariseren van de documenten kostte veel tijd. Omdat het daardoor niet meer haalbaar was om over de openbaarmaking van alle documenten voor het einde van het jaar te beslissen, is op 15 november 2019 telefonisch contact met u gezocht. In dit gesprek bent u op de hoogte gebracht van de stand van zaken in de afdoening van uw verzoek. Op 5 december 2019 is nogmaals telefonisch contact met u gezocht. In dit gesprek is aan uw vereniging het aanbod gedaan om ten kantore van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te spreken over uw verzoek en om samen met u te bekijken hoe we u zo snel mogelijk in uw zoekvraag kunnen bedienen. Op 10 december 2019 heeft u te kennen gegeven in te willen gaan op dit aanbod. Het gesprek heeft op 17 december 2019 plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek heeft uw vereniging onder geheimhouding enkele documenten ingezien ter beeldvorming. Er is afgesproken om te werken met deelbeschikkingen. Bij het

bestreden besluit is beslist over de openbaarmaking van het eerste deel van de documenten, te weten alle nota's. Over de openbaarmaking van de overige documenten is nog niet beslist.

Bij brief van 10 april 2020 heeft u bezwaar aangetekend tegen het bestreden besluit.

Bij brief van 15 april 2020 is de ontvangst van uw bezwaarschrift bevestigd. Bij deze brief en bij e-mail van 4 mei 2020 bent u in de gelegenheid gesteld om kenbaar te maken of u gebruik wilt maken van het recht om te worden gehoord. Bij e-mail van 6 mei 2020 heeft u medegedeeld dat u daarvan geen gebruik wenst te maken.

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Datum

20 JUL 2020

Onze referentie

WBJA/BBS/2.2020.0499.001

B. Gronden van bezwaar

In uw bezwaarschrift van 10 april 2020 voert u de volgende bezwaargronden aan:

1a) De in de nota's door ambtenaren gegeven adviezen zijn ten onrechte uit de documenten verwijderd met een beroep artikel 11, eerste lid, van de Wob. Deze adviezen kunnen niet als persoonlijke beleidsopvattingen worden aangemerkt omdat de persoonsgegevens onleesbaar zijn gemaakt. Adviezen van ambtenaren die niet bij naam worden genoemd dienen nimmer als persoonlijke beleidsopvattingen te worden aangemerkt. Een ambtenaar adviseert de minister immers niet als persoon; het is zijn of haar werk.

1b) U betoogt in dit verband subsidiair dat ten onrechte geen toepassing is gegeven aan artikel 11, tweede of derde lid, van de Wob. Waarom dit niet is gebeurd is ten onrechte niet gemotiveerd. In dit kader verwijst u naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) van 3 juni 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BI6049. Volgens u had het in de rede gelegen om de informatie te verschaffen nu de minister tot het besluit is gekomen om af te wijken van een advies van het CEDAW, een gezaghebbend internationaal orgaan.

2) In de nota 'Compensatieregeling voor vrouwelijke zelfstandigen nav CRvB-uitspraak' van 5 oktober 2017 (document 1 op de inventarislijst) wordt verwezen naar de nota met nummer 2017-00001571020. Laatstgenoemde nota zit ten onrechte niet bij de geopenbaarde documenten.

3) Er is ten onrechte niet beslist op nota's die het ministerie van Buitenlandse Zaken met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over dit onderwerp moet hebben gedeeld. Uw vereniging heeft uitdrukkelijk verzocht om openbaarmaking van alle interdepartementale documenten.

4) De conceptversie van de ministeriële regeling is ten onrechte niet geopenbaard. Het feit dat er een definitieve versie is gepubliceerd, maakt dit volgens u niet anders. Uw vereniging wil namelijk onderzoeken of er ten opzichte van de conceptversie wijzigingen zijn aangebracht in de definitieve versie.

5) In de documenten die naar uw vereniging zijn gestuurd zitten maar liefst 26 lege pagina's. U vraagt zich af of dit juist is.

C. Wettelijk kader

Uit de Wob, voor zover relevant:

Artikel 3

[...]

5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Artikel 10

[...]

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

[...]

e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;

[...]

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

[...]

D. Overwegingen

Ad 1a) Wat betreft uw betoog dat ik ten onrechte een beroep heb gedaan op artikel 11, eerste lid, van de Wob omdat de adviezen niet meer zijn te herleiden tot individuele ambtenaren, merk ik het volgende op.

Zoals is beschreven in bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 12 september 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2988, volgt uit de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 11 van de Wob (Kamerstukken II 1986/87, 19 859, nr. 3, blz. 13) dat het interne karakter van een stuk wordt bepaald door het oogmerk waarmee dit is opgesteld. Degene die het document heeft opgesteld moet de bedoeling hebben gehad dat dit zou dienen voor hemzelf of voor het gebruik door anderen binnen de overheid. Met de in artikel 11, eerste lid, van de Wob neergelegde beperking ten aanzien van persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad heeft de wetgever beoogd *"dat ambtenaren de vrijheid dienen te hebben ongehinderd hun bijdrage te leveren aan de beleidsvoorbereiding of -uitvoering, en daarover te studeren, te brainstormen, anderszins te overleggen, nota's te schrijven etc. Zij moeten [...] in alle openhartigheid onderling functioneel kunnen communiceren"* (Kamerstukken II 1986/87, 19 859, nr. 6, blz. 13).

Voorts volgt uit bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling 21 juli 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BN1927, dat nota's van ambtenaren aan hun politieke of ambtelijke chefs, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies voorbeelden zijn van stukken voor intern beraad (Kamerstukken II 1986/87, 19 859, nr. 3, p. 13 en 14). Niet noodzakelijk is dat opvattingen, om te kunnen worden aangemerkt als persoonlijke beleidsopvattingen als bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de Wob, herleidbaar zijn tot een individueel persoon. In een document opgenomen opvattingen van personen die bij de opstelling van het document betrokken waren, dan wel opvattingen van overigens bij de beleidsvorming hiervan betrokken personen,

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Datum

20 JUL 2020

Onze referentie

WBJA/BBS/2.2020.0499.001

verliezen hun karakter van persoonlijke beleidsopvattingen niet doordat zij niet herleidbaar zijn tot één bepaald persoon.

De passages in de documenten die op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob niet zijn geopenbaard betreffen opvattingen, conclusies en aanbevelingen van de betrokken ambtenaren aan de minister. Dat deze opvattingen, conclusies en aanbevelingen niet meer zijn te herleiden tot individuele personen maakt, gelet op het bovenstaande, niet dat zij niet langer zijn aan te merken als persoonlijke beleidsopvattingen. In het kader van de heroverweging heb ik de desbetreffende passages opnieuw bekeken. Dit heeft mij tot de conclusie gebracht dat in het bestreden besluit terecht is geconcludeerd dat deze passages persoonlijke beleidsopvattingen bevatten welke bestemd zijn voor intern beraad. Ik ga daarom niet over tot het alsnog openbaren van die passages.

Dit punt kan niet leiden tot gegrondverklaring van uw bezwaar.

Ad 1b) U betoogt dat in het bestreden besluit ten onrechte en zonder motivering geen toepassing is gegeven aan artikel 11, tweede of derde lid, van de Wob. Volgens u had toepassing daarvan in dit geval in de rede gelegen.

Allereerst merk ik op dat uw verwijzing naar het derde lid van artikel 11 van de Wob geen doel treft omdat de documenten geen adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie bevatten.

Wat betreft uw verwijzing naar het tweede lid van artikel 11 van de Wob merk ik het volgende op. Uit de door u aangehaalde uitspraak van Afdeling van 3 juni 2009 alsook uit de uitspraak van de Afdeling van 18 april 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1258, volgt dat, indien geen gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid neergelegd in artikel 11, tweede lid, van de Wob, dit gemotiveerd dient te worden. In het bestreden besluit is, weliswaar op summiere wijze, kenbaar gemaakt waarom geen toepassing is gegeven aan voormeld artikel. Ik wijs op de volgende (door mij onderstreepte) passage uit het bestreden besluit:

"De documenten met nummers 1, 3-4b, 5-12 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Deze persoonlijke beleidsopvattingen heb ik verwijderd."

Artikel 11, tweede lid, van de Wob betreft een discretionaire bevoegdheid en dus geen verplichting om, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, over persoonlijke beleidsopvattingen informatie te verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Gezien de aard van de documenten en de geldende beleidsvrijheid op dit punt, volg ik de beslissing uit het bestreden besluit om de informatie niet te verschaffen. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering dat de opvattingen, conclusies en aanbevelingen van ambtenaren, vervat in de betreffende documenten, worden betrokken in de publieke discussie.

Dit punt kan niet leiden tot gegrondverklaring van uw bezwaar.

Ad 2) U merkt op dat in de nota 'Compensatieregeling voor vrouwelijke zelfstandigen nav CRvB-uitspraak' van 5 oktober 2017, (hierna: document 1) wordt verwezen naar de nota met nummer 2017-00001571020. U constateert dat laatstgenoemde nota niet bij de geopenbaarde documenten zit.

Ik deel uw constatering. De nota zit niet bij de geopenbaarde documenten. Dit had wel zo moeten zijn omdat deze nota onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek valt. Uit ons interne systeem heb ik echter opgemaakt dat de nota die als bijlage

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Datum

20 JUL 2020

Onze referentie

WBJA/BBS/2.2020.0499.001

bij document 1 was gevoegd, niet nummer 2017-00001571020 als kenmerk draagt maar nummer 2017-0000160880. In document 1 is aldus abusievelijk een verkeerd nummer opgenomen. Dit heeft de betrokken beleidsmedewerker desgevraagd aan mij bevestigd.

In de nota met nummer 2017-0000160880 staan persoonsgegevens. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens verwijderd uit de nota.

De nota is opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevat persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie. Voor deze nota geldt hetzelfde als hetgeen ik hiervoor heb overwogen onder "Ad 1b)". Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering dat de opvattingen, conclusies en aanbevelingen van ambtenaren, vervat in deze nota, worden betrokken in de publieke discussie. Deze persoonlijke beleidsopvattingen heb ik daarom verwijderd.

Ad 3) U betoogt dat er nota's van het ministerie van Buitenlandse Zaken moeten zijn die met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn gedeeld over het onderwerp waarop uw Wob-verzoek ziet. Deze nota's zijn volgens u ten onrechte niet openbaar gemaakt.

Naar aanleiding van uw Wob-verzoek zijn binnen mijn ministerie alle beschikbare documenten waarop uw zoekvraag betrekking heeft aangeleverd door de betrokken (beleids)directies. Als hier nota's van het ministerie van Buitenlandse Zaken bij zouden hebben gezeten, zou hierop bij het bestreden besluit zijn beslist. Nu dergelijke nota's niet onder mijn ministerie berusten, kan ik geen beslissing nemen over het al dan niet openbaar maken van deze documenten. Zo u gesteld bedoeld te hebben dat deze documenten wel degelijk onder mij berusten, overweeg ik dat het aan u is om dit aannemelijk te maken en dat u dit niet heeft gedaan.

Dit punt kan niet leiden tot gegrondverklaring van uw bezwaar.

Ad 4) U kunt zich er niet in vinden dat de conceptversie van de ministeriële regeling niet openbaar is gemaakt.

Volgens de Memorie van Toelichting van de Wob (Kamerstukken Tweede Kamer, 1986-1987, 19 859, nr. 3, pagina 13) zijn concepten documenten die opgesteld zijn ten behoeve van intern beraad: *"Dokumenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, zijn onder meer: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke chefs, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies."*

Een conceptstuk is naar mijn oordeel bij uitstek een document dat slechts bedoeld is voor intern gebruik en dus een persoonlijke beleidsopvatting is.

Ten aanzien van concepten wordt desalniettemin, in navolging van het tweede lid van artikel 11 van de Wob, steeds de afweging gemaakt welk belang ten aanzien van een bepaald stuk prevaleert: het algemeen belang van openbaarheid, of het belang dat gediend is met het intern beraad, namelijk de vrije meningsuitwisseling tussen ambtenaren onderling. Aangezien het concept waar u naar vraagt in een definitieve vorm openbaar is gemaakt, concludeer ik dat het belang van controle en toezicht op de overheid daarmee gediend is. De conceptversie van de ministeriële regeling maak ik dan ook niet openbaar om ervoor te zorgen dat er ruimte blijft voor meningsvorming en discussie om te komen tot goed beleid.

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Datum

20 JUL 2020
Onze referentie

WBJA/BBS/2.2020.0499.001

Dit punt kan niet leiden tot gegrondverklaring van uw bezwaar.

Ad 5) U vraagt zich af of het klopt dat er 26 lege pagina's zitten in het pakket met de aan u toegestuurde documenten.

Ik heb het aan u verstrekte pakket met documenten bekeken. Er zijn inderdaad 26 nagenoeg lege pagina's. In de linkerbovenhoek van deze pagina's staat de grond waarop is geweigerd de inhoud ervan te openbaren, te weten artikel 11, eerste lid, van de Wob. Deze pagina's betreffen de conceptversie van de ministeriële regeling en een conceptversie van de brief naar FNV met het onderwerp 'Compensatieregeling voor vrouwelijke zelfstandigen'. Voor de redenering waarom deze documenten niet zijn geopenbaard, verwijs ik naar mijn voorgaande bespreking onder "Ad 4)".

Dit punt kan niet leiden tot gegrondverklaring van uw bezwaar.

E. Beslissing

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen ben ik van oordeel dat de door mij verrichte heroverweging van het bestreden besluit aanleiding geeft tot herroeping van dat besluit. Ik herroep het bestreden besluit in zoverre dat:

- de nota met nummer 2017-0000160880, behoudens de daarin opgenomen persoonsgegevens en persoonlijke beleidsopvattingen, openbaar wordt gemaakt.

F. Wijze van openbaarmaking

Deze beslissing op bezwaar en de nota met nummer 2017-0000160880 zullen binnen vijf werkdagen na toezending aan u geanonimiseerd worden gepubliceerd op www.rijksoverheid.nl.

Hoogachtend,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

Overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht kan tegen deze beschikking beroep worden ingesteld door degene wiens belang rechtstreeks bij deze beschikking betrokken is. Daartoe moet binnen zes weken na de datum van verzending van deze beschikking een beroepschrift met een kopie van deze beschikking worden ingediend bij de sector bestuursrecht van de rechtbank van de woonplaats van degene die het beroep instelt. Opgemerkt wordt dat LEIDEN ligt binnen het rechtsgebied van de rechtbank Den Haag, postbus 20302, 2500 EH te Den Haag.

Een belanghebbende kan ook digitaal beroep instellen bij genoemde rechtbank via de website <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor is wel een elektronische handtekening (DigiD) nodig. Op de genoemde website vindt u de precieze voorwaarden.

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

20 JUL 2020

Onze referentie
WBJA/BBS/2.2020.0499.001

Het beroepschrift dient te worden ondertekend en ten minste te bevatten de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van deze beschikking alsmede de reden(en) waarom de beschikking niet juist wordt gevonden. Voor de behandeling van het beroepschrift is griffierecht verschuldigd.

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Datum

20 JUL 2020

Onze referentie

WBJA/BBS/2.2020.0499.001

RUBRICERING
Minister

Directie
Werknemersregelingen
Afdeling Ziekte en
arbeidsongeschiktheid

Contactpersoon
10.2e

T 070 10.2e
10.2e @minszw.nl

Datum
27 september 2017

Onze referentie
2017-0000160880

nota

Uitspraak CRvB over vrouwelijke zelfstandigen die
zijn bevallen in 2005

Akkoord SG/DG

1 Status nota

Ter beslissing.

2 Aanleiding

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft in een tussenuitspraak van 27 juli jl. geoordeeld dat de afschaffing per 1 augustus 2004 van het recht op een zwangerschaps- en bevallingsuitkering voor vrouwelijke zelfstandigen *zonder een vervangende regeling of compensatie* in strijd is met artikel 11, lid 2, sub b, van het VN-Vrouwenverdrag. De CRvB heeft daar *nog niet* het gevolg aan verbonden dat het UWV een uitkering moet verstrekken aan de procederende vrouwen die in 2005 zijn bevallen en toen werkzaam waren als zelfstandige. De Staat kan immers alsnog op een andere wijze aan haar verdragsverplichting jegens betrokkenen voldoen. Het UWV krijgt hier 16 weken (tot 16 november 2017) de tijd voor. Bij gebreke daarvan zal de CRvB de intrekking van de regeling in 2004 onverbindend verklaren en het UWV opdragen om een uitkering op grond van die regeling aan de procederende vrouwen te verstrekken.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

Wij verzoeken u om aan te geven hoe u hierop wenst te reageren:

1. Vindt u dat in overleg met de Tweede Kamer dient te worden bepaald hoe met deze uitspraak moet worden omgegaan, waarmee het primaat dus weer bij de wetgever ligt?
2. Of wilt u zelf met een oplossing komen door een ministeriële regeling te treffen waarmee u alle vrouwen in redelijkheid (althans in de redelijkheid van de CRvB) compenseert en de Tweede Kamer daarover bij brief informeren?

4 Kernpunten

- 11.1

RUBRICERING

Praktisch is het van belang om voor de gestelde deadline een regeling getroffen te hebben.

- De CRvB heeft de afgelopen tijd in meerdere zaken geoordeeld dat de wetgever in gebreke is gebleven. In deze zaak is de CRvB van oordeel dat de wetgever in strijd met art. 11, lid 2, sub b, van het VN-Vrouwenverdrag heeft gehandeld door intrekking van art. 3:19 Wazo (oud) zonder overgangsregeling en zonder vervangende regeling of compensatie.
- Om de gevolgen voor soortgelijke gevallen meteen te regelen kan een ministeriële regeling worden getroffen. Die optie voorkomt waarschijnlijk een deel van mogelijke procedures (zoals herstelverzoeken of claims om schadevergoeding). Ook in de onderhavige zaak is dit een mogelijke oplossing (zie optie 2). Echter een democratische discussie met het parlement over de vraag of dat de beste oplossing is, ontbreekt dan. In optie 1 wordt een pad geschetst waarbij het primaat weer bij de wetgevende macht komt te liggen.^{11.1}

Directie
Werknemersregelingen
Afdeling Ziekte en
arbeidsongeschiktheid

Datum
27 september 2017

Onze referentie
2017-0000160880

Optie 1. Primaat bij de wetgevende macht

- In deze zaak is sprake van een regeling die is afgeschaft (per 1 augustus 2004) en op een later moment (vanaf 4 juni 2008) weer (enigszins aangepast) is ingevoerd. Aan de bewuste keuze van de wetgever om in de tussenliggende periode geen regeling te treffen (geen terugwerkende kracht te verlenen) zou afbreuk worden gedaan door nu direct een ministeriële regeling te treffen.
- Omdat in deze zaak geen sprake is van een lopende inkomensvoorziening leent deze zaak zich om in samenspraak met het parlement op te pakken. Daarmee wordt het primaat bij de wetgevende macht gelegd. Het biedt de wetgever dan ruimte om zelf invulling te geven aan het door de CRvB geconstateerde gebrek (strijdigheid met het VN-vrouwenverdrag) dat naar het oordeel van de CRvB kleeft aan de eerdere wet in formele zin. Dit is van belang om ook in de toekomst voldoende (politieke) ruimte te behouden om nieuw beleid in te zetten en eerder beleid daarmee te wijzigen.
- Deze optie houdt in dat in samenspraak met het parlement wordt onderzocht of en in welke mate compensatie (bijvoorbeeld via een wet in formele zin) wenselijk is. Daartoe stuurt u een brief aan de Tweede Kamer met de aankondiging hierover met haar te willen debatteren. Daarnaast wordt, om te voldoen aan de uitspraak van de CRvB, door het UWV een bepaald bedrag aan de drie betrokken vrouwen betaald.
- Inmiddels hebben al meer dan 400 vrouwen (opnieuw) een uitkering aangevraagd. De verwachting is dat dit aantal gaat stijgen. Bij de nadere uitwerking van deze optie zal ook de manier waarop UWV met deze (nieuwe) aanvragen omgaat afgestemd moeten worden met UWV.
- Het is denkbaar dat een deel van deze vrouwen niet bereid zal zijn om het wetgevingstraject af te wachten en gaat procederen. Er is geen eenduidig beeld over de vraag of de rechter zich terughoudend op zal stellen zo lang de discussie met het parlement loopt.
- Daarnaast is het de vraag of en in welke mate de wetgever – gegeven de uitspraak – speelruimte heeft. Ook deze vraag laat zich niet eenduidig beantwoorden.

Optie 2. Een ministeriële regeling: forfaitaire compensatie

- Het doel van deze optie is om aan de (volgens de CRvB bestaande) verdragsverplichting jegens alle vrouwelijke zelfstandigen die zich in een vergelijkbare situatie bevonden te voldoen, langdurige procedures te voorkomen en een regeling te treffen die voor het UWV direct uitvoerbaar is. Daartoe wordt een ministeriële regeling opgesteld op grond waarvan compensatie in de vorm van een forfaitair bedrag wordt verstrekt aan vrouwelijke zelfstandigen die toentertijd zijn bevallen. De keuze voor een forfaitair bedrag is nodig in verband met de uitvoerbaarheid door het UWV.
- Voor de kosten van deze regeling is reeds dekking gevonden. In de augustusbrief is daarvoor een reservering opgenomen van €38 miljoen.

Directie
Werknemersregelingen
Afdeling Ziekte en
arbeidsongeschiktheid

Datum
27 september 2017

Onze referentie
2017-0000160880

Bijlage. Aanleiding en voorgeschiedenis

Korte voorgeschiedenis wetgeving

- In 1998 is een recht op een zwangerschaps- en bevallingsuitkering voor vrouwelijke zelfstandigen, beroepsbeoefenaren en meewerkende echtgenoten in de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) geïntroduceerd. De hoogte van de uitkering was gelijk aan het inkomen dat de betrokkene gemiddeld per dag had verdiend in het voorafgaande kalenderjaar, maar niet hoger dan het wettelijk minimumloon (WML). De duur van de uitkering was ten minste 16 weken.
- In 2001 is deze regeling overgeheveld naar art. 3:19 van de Wet arbeid en zorg (Wazo).
- Op 1 augustus 2004 is laatstgenoemde bepaling ingetrokken door de Wet einde toegang WAZ. Op grond van overgangsrecht konden vrouwen die voor 7 mei 2005 bevielden, nog aanspraak maken op een uitkering.
- Op 4 juni 2008 is de regeling geherintroduceerd in de Wazo. Inhoudelijk is de regeling gelijk aan de in 2004 ingetrokken regeling, behalve wat betreft de financiering en de samenloop met andere uitkeringen (zie hierna).

Directie
Werknemersregelingen
Afdeling Ziekte en
arbeidsongeschiktheid

Datum
27 september 2017

Onze referentie
2017-0000160880

Korte voorgeschiedenis procedures

- Verschillende vrouwen hebben geprocedeerd tot aan de Hoge Raad en de CRvB. Zij eisten een schadevergoeding c.q. uitkering, omdat de Staat met de intrekking in 2004 van de toen bestaande regeling in strijd zou hebben gehandeld met art. 11, lid 2, sub b, van het VN-Vrouwenverdrag. Daarin is bepaald dat de verdragssluitende Staten 'passende maatregelen zullen treffen om verlof wegens bevalling in te voeren met behoud van loon of met vergelijkbare sociale voorzieningen'. Beide rechters oordeelden in 2011 dat deze verdragsbepaling geen rechtstreekse werking heeft.
- Zes vrouwen hebben vervolgens in november 2011 een klacht tegen de Staat ingediend bij het klachtencomité van het VN-Vrouwenverdrag (het CEDAW). Deze heeft in februari 2014 geoordeeld dat het ontbreken van een zwangerschaps- en bevallingsuitkering voor vrouwelijke zelfstandigen in strijd is met voornoemde verdragsbepaling. Deze opvatting van het CEDAW is wel gezaghebbend maar juridisch niet bindend.
- In september 2014 heeft u in een brief aan het CEDAW en de TK gemotiveerd laten weten dat de Staat de opvatting van het CEDAW niet deelt en daarom geen reden ziet voor compensatie aan betrokkenen.
- Vervolgens hebben enkele vrouwen in januari 2015 opnieuw een uitkering bij het UWV aangevraagd. De afwijzing van deze aanvragen heeft geleid tot de eerder genoemde tussenuitspraak van de CRvB.

Tussenuitspraak CRvB 27 juli 2017

- Volgens de CRvB heeft het leerstuk van de rechtstreekse werking sinds 2011 een zodanige ontwikkeling doorgemaakt dat voornoemde bepaling van het VN-Vrouwenverdrag nu wel rechtstreekse werking heeft.
- Op grond daarvan concludeert de CRvB (r.o. 4.3.8): "Geconstateerd wordt dat de intrekking van artikel 3:19 (oud) van de Wazo zonder overgangsregeling en zonder vervangende regeling of compensatie, in strijd is met artikel 11, lid 2, sub b, van het VN-Vrouwenverdrag."
- Daar verbindt de CRvB nog geen gevolg aan, omdat de Staat alsnog aan haar verdragsverplichting jegens betrokkenen kan voldoen. Doet de Staat dat echter niet, dan zal de CRvB het UWV opdragen om aan betrokkenen een uitkering te verstrekken op grond van de tot 2004 of vanaf 2008 geldende regeling voor vrouwelijke zelfstandigen.
- Tot slot heeft de CRvB het UWV 16 weken de tijd gegeven om ervoor te zorgen dat alsnog aan de verdragsverplichting jegens betrokkenen wordt voldaan.

Directie
Werknemersregelingen
Afdeling Ziekte en
arbeidsongeschiktheid

Datum
27 september 2017

Onze referentie
2017-0000160880